

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 20P/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220203257
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Desana Janíčková Rusnáková
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2021:2220203257.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda sudkyňou Mgr. Desanou Janíčkovou Rusnákovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého L. Z., I.. XX.X.XXXX, Z. N. I. K., zastúpeného kolíznym opatrovníkom - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa matky N. Z., I.. XX.XX.XXXX, Z. X. M., N. H. XXXX/XX, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Dunajská Streda, o návrhu matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti takto

rozhodol:

- I. Návrh matky na zverenie maloletého L. Z., I.. XX.X.XXXX, do jej osobnej starostlivosti zamietá.
- II. Nariaďuje nad maloletým ústavnú starostlivosť, ktorá bude vykonávaná v Centre pre deti a rodiny Dunajská Streda, Nezábudková 474/3.
- III. Matka je povinná platiť na maloletého výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov mesačne a poukazovať ho Centru pre deti a rodiny Dunajská Streda, Nezábudková 474/3, vždy do 15. dňa mesiaca vopred až do dovŕšenia plnoletosti maloletého.
- IV. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 20.04.2018 sp. zn. 14P/54/2017 spojený s rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 22.06.2009 sp. zn. 10P/29/2009 vo vzťahu k maloletému.
- V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu 21.9.2020 sa matka maloletého domáhala jeho zverenia do svojej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnila tým, že maloletý bol rozhodnutím tunajšieho súdu sp. zn. 9P/14/2020 (uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia z 2.3.2020) dočasne umiestnený z náhradnej starostlivosti starej matky do Centra pre deti a rodiny Dunajská Streda (ďalej aj „Centrum“). Maloletý však v Centre nechcel byť, chcel spáchať samovraždu, až napokon z Centra ušiel; t. č. žije s matkou a v žiadnom prípade sa doň nechce vrátiť. Vyhlásil, že bude žiť riadny a usporiadaný život a bude chodiť do školy.
2. Na základe uvedeného matka žiadala o zmenu rozhodnutí sp. zn. 14P/54/2017 (rozsudok z 20.4.2018, ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti starej matke zo strany matky) a 9P/14/2020 (rozsudok zo 16.6.2020, ktorým bolo nariadené výchovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 3 písm. b/ zákona o rodine) tak, že maloletý bude zverený do osobnej starostlivosti matky.

3. Spolu s uvedeným návrhom (= návrh vo veci samej) podala matka i obsahovo totožný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý tunajší súd uznesením z 28.9.2020 zamietol; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4.11.2020.

4. Kolízny opatrovník ani prokurátor (ktorý do konania vstúpil 29.9.2020; § 13 ods. 1 C.m.p.) sa k návrhu nevyjadrili.

5. Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom matky, správami kolízneho opatrovníka z 24.9.2020 a 11.1.2021, obsahom pripojených spisov tunajšieho súdu sp. zn. 9P/14/2020 a 12Em/1/2020, a zistil tento skutkový stav:

6. Rozsudkom tunajšieho súdu z 20.4.2018 sp. zn. 14P/54-2017, právoplatným 20.4.2018, bol maloletý (spolu so svojimi dvoma súrodencami - deťmi tej istej matky) zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany matky z dôvodu, že matka sa so svojim partnerom odsťahovala a maloletých nechala u svojho brata, pričom ďalej sa o nich nezaujímal.

7. Uznesením tunajšieho súdu z 2.3.2020 č.k. 9P/14/2020-17, právoplatným 25.3.2020, bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda (ďalej aj len „Úrad“) súd odňal maloletého z náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a umiestnil ho (od 6.3.2020) do Centra pre deti a rodiny Dunajská Streda až do právoplatného skončenia konania vo veci samej (= konania o výchovnom opatrení v zmysle § 37 ods. 3 písm. b/ zákona o rodine). Dôvodom pre toto rozhodnutie bola skutočnosť, že maloletý nežil u starej matky, ale vrátil sa k matke (medzičasom prisťahovanej späť), ktorá sa však o neho riadne nestarala, nezvládala jeho výchovu, nezabezpečovala jeho školskú dochádzku a nemala vedomosť o tom, kde sa maloletý počas dňa nachádza.

8. Rozsudkom tunajšieho súdu zo 16.6.2020 č.k. 9P/14/2020-60, právoplatným 1.8.2020, bol maloletý odňatý z náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a bol mu nariadený pobyt v Centre pre deti a rodiny Dunajská Streda najdlhšie na 6 mesiacov za účelom zabezpečenia úpravy jeho rodinných a sociálnych pomerov (výchovné opatrenie podľa predchádzajúceho odseku).

9. Pre odmietavý postoj rodinných príslušníkov maloletého i jeho samotného tunajší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 12Em/1/2020 na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda nariadil výkon oboch vyššie uvedených rozhodnutí (uznesenia z 18.5.2020 č.k. 12Em/1/2020-24 a z 20.8.2020 č.k. 12Em/1/2020-83). Maloletého sa však ani za asistencie príslušníkov Obvodného oddelenia Policajného zboru (OO PZ) opakovane nepodarilo umiestniť do Centra, nakoľko členovia rodiny ho nevydali a tajili miesto jeho pobytu (v dôsledku čoho Úrad dňa 25.5.2020 podal na príslušné OO PZ podnet na začatie pátrania po maloleťom).

10. Maloletého priviedla do Centra stará matka dňa 24.8.2020, avšak už 27.8.2020 odtiaľ ušiel. Dňa 3.9.2020 maloletého zadržali príslušníci OO PZ Dunajská Streda a odovzdali ho Centru, avšak v tomto prípade ušiel už nasledujúci deň. Centrum útek zakaždým nahlásilo OO PZ.

11. Počas krátkeho pobytu v Centre maloletý odmietal tamojšiu stravu, nakoľko mu jeho otec (nezapísaný v rodnom liste) nosil fast food a sytené sladené nápoje. Otec maloletého tiež opakovane slovne útočil na zamestnancov Centra, nerešpektoval pravidlá zariadenia a spochybňoval potrebu pobytu maloletého v ňom. Za týchto okolností nebolo možné maloletého dostatočne spoznať a diagnostikovať, čo by bolo pre prácu s ním potrebné.

12. Matka so svojimi ostatnými deťmi aktuálne žije v kontajnerovom obydlí vo veľmi skromných podmienkach. Starostlivosť o deti zabezpečuje mimo základných potrieb v nedostatočnom rozsahu; maloletý mal podľa informácií Špeciálnej základnej školy, ktorú navštevuje, už v prvý mesiac školského roka vymeškaných 51 neospravedlnených hodín a od 5.9.2020 sa vyučovania nezúčastňuje vôbec. Matka opakovane uviedla, že pozná miesto pobytu maloletého, avšak odmietla ho prezradiť.

13. Matka na pojednávaní na svojom návrhu na zverení maloletého trvala. Uviedla, že maloletého nenútila k pobytu v Centre, pretože sa vyhrážal spáchaním samovraždy a „mal nervy“. Opakovane prisľúbila, že zabezpečí nápravu pomerov v rodine i riadnu starostlivosť o maloletého vrátane školskej dochádzky. Svoje doterajšie rodičovské zlyhanie odôvodňovala vzťahovými problémami, ktoré nadobudli rozsiahle rozmery v rámci rodiny; aktuálne však matka nemá partnerský vzťah a bude sa plne venovať iba deťom.

14. Ohľadne rodinných pomerov matka uviedla, že okrem maloletého má ďalších 5 detí, z ktorých dve (13-ročné a 9-ročné) sú v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, avšak je s nimi v pravidelnom kontakte. Po spresnení informácie poverenou zamestnankyňou kolízneho opatrovníka doplnila, že detí má celkom osem, pričom jedno (2-ročné) je umiestnené v centre pre deti a rodiny mimo miesta bydliska a ďalšie (4-ročné) je už osvojené. K tomuto kroku sa rozhodla matka sama, nakoľko v čase narodenia

týchto detí boli jej staršie deti ešte príliš malé, aby zvládla starostlivosť o všetky. Aktuálne sa osobne stará o 7- ročné, 3-ročné a 10-mesačné dieťa.

15. Bežnú starostlivosť matka zabezpečuje podľa jej vyjadrenia bez problémov; pokiaľ ide o režim detí, tieto trávajú väčšinu času vonku. Žiadne z detí nenavštevovalo materskú školu a aktuálne ani jej 7-ročné dieťa nenavštevuje základnú školu, do ktorej je zapísané, kvôli pandémie Covid-19. Dištančného vzdelávania sa tiež nezúčastňuje; matka o tejto možnosti nevedela, keďže ani iné deti v mieste jej bydliska navštevujúce tú istú školu sa neučia. Mobilný telefón s internetovým pripojením má matka k dispozícii.

16. Na výslovnú otázku súdu, či maloletý aktuálne žije v jej domácnosti, matka opakovane odmietla odpovedať. Zdôraznila však, že ak dostane ďalšiu šancu, o maloletého sa postará. Na otázku, či matka vysvetlila maloletému potrebu nastavenia na režim a školskú dochádzku a či sa prípadne pokúšala maloletého motivovať tým, že pobytom v Centre môže preukázať svoju snahu o nápravu, odpovedala, že ho nenútila ísť tam, kam nechce.

17. Poverená zamestnankyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní uviedla, že Úrad pravidelne s matkou spolupracuje, nakoľko v jej starostlivosti o deti sú nedostatky. Matka zabezpečuje deťom základné životné potreby, ostatného však nie je schopná. Školu zanedbáva, povinné očkovanie najmladšieho dieťaťa absolvovala až na výzvu. Podľa informácií zo školy, ktorú majú deti navštevovať, sa matka doposiaľ vôbec nezaujímal o možnosti dištančného vzdelávania.

18. Podľa § 54 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a/ dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b/ rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c/ uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20170701>> nevedlo k náprave alebo

d/ rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

19. Rozhodnutím o nariadení ústavnej starostlivosti vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu/deťom nezaniká. Podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Týmto zákonom je zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o životnom minime“; pozri § 2 písm. c/ zákona v znení Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 174/2020 Z.z. o úprave súm životného minima). Aktuálna suma životného minima podľa § 2 písm. c/ zákona o životnom minime predstavuje 98,08 €, z toho 30% je 29,42 €; suma sa mení každoročne k 1.7.

20. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že sú splnené podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti v zmysle § 54 ods. 2 písm. c/ zákona o rodine. Matka okrem základných životných potrieb nedokáže zabezpečiť ostatné potreby maloletého, nevyhnutné pre jeho riadne začlenenie sa do spoločnosti ako sú vzdelávanie, denný režim, rešpekt voči autoritám, či zvládanie neprimeraných reakcií na podnety. Ona sama preň nepredstavuje ani príklad - keďže sama svoje rodičovské povinnosti plní len v nevyhnutnom rozsahu, ani autoritu - keďže sa podrobuje jeho želaniam namiesto toho, aby presadzovala svoje rodičovské rozhodnutia, a jej forma starostlivosti je tak pre maloletého nielen nepodnetná, ale naopak ohrozujúca. Napriek skutočnosti, že vážnosť situácie si musela uvedomovať najneskôr od februára 2020, kedy bol maloletý (prvý raz) umiestnený do Centra neodkladným opatrením súdu, nevyvinula žiadnu snahu k tomu, aby preukázala svoju schopnosť a ochotu upraviť pomery v rodine v prospech maloletého. Za týchto okolností by ponechanie maloletého v jej starostlivosti bolo v absolútnom rozpore so záujmom dieťaťa, vyplývajúcim z Čl. 5 zákona o rodine.

21. Z uvedených dôvodov súd návrh matky na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti zamietol a nariadil nad ním ústavnú starostlivosť, počas trvania ktorej matke uložil povinnosť platiť na maloletého výživné v nevyhnutnej miere. Tým zmenil doterajšie súdne rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloletého, označené vo výroku.

22. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 C.m.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.